# 5
# Vragenuur: Vragen Verhoeven

**Vragen** van het lid Verhoeven aan de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu over **het bericht "Lange rijen op Schiphol door personeelstekort"**.

De heer **Verhoeven** (D66):
Voorzitter. Er is niets zo irritant als eindeloze wachtrijen bij onze vliegvakantie of businesstrip. Dit weekend was het weer raak op Schiphol: lange wachtrijen van meer dan een uur, ongelukken op de roltrappen en veel onbemande paspoorthokjes. Dat was niet voor het eerst. In 2007, bijna tien jaar geleden, zei transportminister Eurlings dat de marechaussee op Schiphol te maken heeft met structurele onderbezetting. Eind vorig jaar luidde de CEO van Schiphol zelf de noodklok over dit nijpende probleem. Schiphol investeert voor 400 miljoen in beveiliging en controle. Voor de aantrekkelijkheid van onze luchthaven is prettig kunnen overstappen een cruciale factor. De concurrentiepositie van onze mainport mag ook niet in gevaar komen omdat de overheid faalt en haar zaakjes niet op orde heeft. Ik heb een aantal vragen aan de staatssecretaris.

Ziet zij dit structurele probleem? Ziet zij ook dat dit probleem de concurrentiepositie van Schiphol en KLM verder in gevaar brengt? Geeft zij nu eindelijk gehoor aan de oproep van politiek en bedrijfsleven om haar collega's van Defensie en Veiligheid en Justitie hierop aan te spreken in het belang van de concurrentiepositie van onze luchthaven Schiphol?

Staatssecretaris **Dijksma**:
Voorzitter. Het is absoluut waar dat er afgelopen zaterdag sprake was van heel lange wachtrijen bij de grenscontrole op Schiphol. Ik ben het zeer eens met de heer Verhoeven dat dit vooral voor de passagiers, maar ook voor de organisaties erachter, heel erg vervelend is. De marechaussee heeft aan ons gerapporteerd — en ik hecht eraan om dat te zeggen — dat afgelopen zaterdag het gevolg was van een samenloop van verschillende omstandigheden: een piekmoment in het aanbod van passagiers, een aantal incidenten waaronder een verwarde persoon en een bommelding, en een aantal zogenoemde tweedelijnsafhandelingen zoals openstaande boetes. Dit zorgde ervoor dat alles samenkwam.

We zien tegelijkertijd dat de druk op de marechaussee om twee redenen groot is. De eerste reden is dat het aantal passagiers weer groeit, en dat is verheugend nieuws. Dat is mooi en ik zeg met de heer Verhoeven dat we dat graag willen ondersteunen en accommoderen. De tweede reden is dat de migratiestromen die op gang zijn gekomen, en de terrorismedreiging leiden tot heel veel druk op de capaciteit van de marechaussee. Het is niet nodig om mijn collega's daar via mij op aan te spreken. Er is namelijk steeds gezegd dat we dit moeten bekijken. Ik heb ook van het ministerie van V en J begrepen, want dat is hun verantwoordelijkheid, dat er extra financiering is gekomen voor zes extra pelotons ten behoeve van de taak "bewaken en beveiligen". Op dit moment vindt er voor die pelotons werving en selectie plaats en dat betekent dat er op enig moment ook extra capaciteit voor Schiphol komt. Ik hoop dat we daarmee weer een stap in de goede richting zetten, want dat is inderdaad nodig.

De heer **Verhoeven** (D66):
Op zich ben ik blij dat de staatssecretaris het in ieder geval met mij eens is over het probleem dat ik benoem, maar daarmee zijn we er natuurlijk nog niet. Ik vind het wel zorgelijk dat de staatssecretaris aan het begin van haar antwoord zegt dat het een ongelukkige samenloop van omstandigheden is geweest. Dat kan wel zo zijn, maar wij hadden dit probleem ook al in 2007. Het is nu negen jaar later en het is niet zo dat wij nog steeds hetzelfde probleem hebben als gevolg van een ongelukkige samenloop van omstandigheden. Dit komt omdat het diepere, achterliggende probleem nog niet opgelost is. En dat is niet de kwaliteit van de marechaussee, want daar hebben wij het hier inderdaad niet over, maar dat is puur de capaciteit. De staatssecretaris hoopt dat zes pelotons ervoor zullen zorgen dat het probleem wordt opgelost, maar na negen jaar aanmodderen met dit probleem is hoop alleen eigenlijk onvoldoende. De staatssecretaris is verantwoordelijk voor Schiphol en KLM. Dat wil ik toch nog even vermelden. Ik begrijp heel goed dat de staatssecretaris formeel niet gaat over de inzet van de marechaussee, maar zij voert wel de politieke regie over Schiphol. Erkent de staatssecretaris dat de formele taakverdeling binnen het kabinet haar niet ontslaat van haar eigen verantwoordelijkheid om alles te doen om de concurrentiepositie van Schiphol te versterken? Is zij bereid om op korte termijn met haar collega's van Defensie en Veiligheid en Justitie hierover te gaan spreken en de Kamer eveneens op korte termijn te informeren over een structurele oplossing van dit probleem? Ik zeg nogmaals dat het moet gaan om een structurele oplossing.

Staatssecretaris **Dijksma**:
Gelukkig heeft de heer Verhoeven geen patent op analyses, want ik wil tegen hem zeggen dat er in die negen jaar natuurlijk wel andere omstandigheden zijn geweest waardoor zich nu eenzelfde probleem kan voordoen. Ik bedoel daarmee dat wij in de afgelopen jaren natuurlijk niet hebben stilgezeten. Vanaf 2012 zijn er al verschillende mogelijkheden geïntroduceerd om bijvoorbeeld versnelde grenspassages te organiseren, zowel voor mensen van lidstaten van de Europese Unie, als voor mensen uit derde landen. Er wordt dus op tal van momenten via technologische vooruitgang echt iets gedaan om mensen versneld langs de grenscontrole te krijgen.

Tegelijkertijd kunnen wij onze ogen niet sluiten voor de recente omstandigheden, zoals dreiging van terrorisme en migratiestromen, die een heel grote druk leggen op de marechaussee. Als de heer Verhoeven om zich heen kijkt, ziet hij dat. Gelukkig is net het besluit genomen dat er in totaal extra capaciteit moet komen. Of dat alle problemen oplost, kan ik nu nog niet zeggen. Ik kan wel zeggen dat wij inderdaad verantwoordelijkheid nemen voor de concurrentiepositie van Schiphol. Dat is heel belangrijk. Het kabinet maakt op dit moment de actieagenda Schiphol. Verschillende onderwerpen, zoals de bereikbaarheid van Schiphol en ook dit thema, moeten een plek daarin krijgen om de groei van onze mainport verder vorm te geven. Op dat punt vinden de heer Verhoeven en ik elkaar echt wel.

De **voorzitter**:
Tot slot, mijnheer Verhoeven.

De heer **Verhoeven** (D66):
Ik zie ook dat door terreurdreiging en door vluchtelingenstromen de druk op de marechaussee is toegenomen. Dat zien we allemaal, maar ik benader het nu van een andere kant. Schiphol is onze internationale mainport; Schiphol is onze nationale banenmotor, maar Schiphol heeft het op dit moment wel zwaar door internationale ontwikkelingen, door buitenlandse concurrenten die nieuwe allianties aangaan. We mogen dus een nationaal probleem, een oplosbaar nationaal probleem, niet in de weg laten staan van de kansen voor Schiphol in de toekomst. De staatssecretaris heeft het over een actieagenda en zegt dat zij niet heeft stilgezeten. Nee, maar de passagiers hebben de afgelopen jaren wel heel vaak stil moeten staan op Schiphol. Dus ik roep de staatssecretaris op niet langer te talmen en echt een stap te zetten die zij vanuit haar verantwoordelijkheid voor Schiphol ook kan nemen, namelijk het gesprek aangaan. Ik vind dat er een topoverleg moet komen tussen de ministeries van Veiligheid en Justitie, van Defensie en haar eigen ministerie met als inzet het structureel oplossen van dit probleem. Dan gaat het niet over de vraag wie waarover gaat of wie de formele verantwoordelijkheid heeft. Laten we gewoon als overheid KLM en Schiphol beide sterk houden. Ik hoop dus echt op actie in de vorm van een spoedoverleg en een Kamerbrief met een ambitieuze aanpak, zodat we voor de zomer kunnen debatteren en we hier over zeven of negen jaar niet nog een keer staan.

Staatssecretaris **Dijksma**:
Ik begrijp deze campagneleider heel goed, maar ik zou hem het volgende willen zeggen. Op hoge toon om iets vragen wat je eigenlijk al krijgt, dat kan ik ook. De heer Verhoeven weet dat het overleg tussen de verschillende departementen allang gaande is. Ik zit nu een paar maanden op deze post en geloof mij maar dat ik ook vind dat daar spoed achter moet worden gezet en dat we voor de zomer met een actieagenda moeten komen. Dat hadden we de Kamer ook al toegezegd. In die actieagenda zullen al deze onderwerpen, of het nu gaat over hoe het zit met security, hoe het verder gaat met station-Schiphol of om de bereikbaarheid, aan de orde komen. De Kamer krijgt die agenda en weet dat ook. Ik ben blij dat er in ieder geval van één fractie in dit huis op voorhand al steun is voor al die actie. Dat doet me deugd. Dank u wel daarvoor.

De heer **Verhoeven** (D66):
Als campagneleider zou ik zeggen: en nu vooruit!

Staatssecretaris **Dijksma**:
We doen niet anders, zou ik zeggen. Alleen niet iedereen ziet dat altijd even snel.

Mevrouw **Van Toorenburg** (CDA):
Ik wil geen spelbederver zijn, maar het is helemaal niet lollig wat hier gebeurt. We zijn al heel lang met dit kabinet aan het strijden om ervoor te zorgen dat de veiligheidsdiensten niet door hun hoeven zakken. Nu zakken de veiligheidsdiensten op Schiphol in aanschijn van heel Nederland gewoon door hun hoeven. En wat is het verhaal? Er zijn een paar pelotons bij bedacht en er zijn enorme taken bij bedacht. Dus de oproep aan dit kabinet is om ervoor te zorgen dat onze veiligheidsdiensten, waar ook de marechaussee onderdeel van uitmaakt, niet door hun hoeven zakken. Kan deze staatssecretaris, juist met haar betrokkenheid bij deze thematiek, ervoor zorgen dat zij de collega's vooruit brandt? Want zo schiet het niet op.

Staatssecretaris **Dijksma**:
Ik heb net inhoudelijk aangegeven hoe belangrijk het is dat we op dit onderwerp meters maken. Ik heb ook aangegeven dat daar niet alleen bij mij begrip voor bestaat, maar ook bij mijn collega's. Het is wel jammer, zeg ik via de voorzitter tegen deze Kamer, dat ik namens hen dit debat met u moet aangaan, omdat dit niet mijn eerste verantwoordelijkheid is, maar ik mij ook niet achter mijn collega's wil verschuilen. Dat betekent dat we gezamenlijk via die actieagenda werken. Ik maak wel bezwaar tegen één opmerking. Het is zonder meer heel vervelend voor passagiers dat er lang gewacht moet worden, maar er wordt geen concessie gedaan op het terrein van het niveau van veiligheid. Het is belangrijk om dit hier nog eens te zeggen, want dan gaat het om waar de marechaussee voor staat. Bij incidenten betekent het soms dat dingen niet allemaal even snel gaan, maar dat doet men juist omdat men voor de burgers — en terecht, denk ik — het niveau van veiligheid wil borgen. Daar zou de Kamer ons anders ook op aanspreken.

De heer **Monasch** (PvdA):
Anders dan de vraagsteller veronderstelt, gaat het hier niet alleen om KLM. Het gaat hier om passagiers van alle luchtvaartmaatschappijen, ook de mensen die hard gewerkt hebben en die met Transavia of met ArkeFly gewoon lekker op vakantie willen. Wij vinden een reactie voor de zomer erg laat. Volgens mij is aangekondigd dat die actieagenda eerder zou komen. Mijn vraag is — en dat mis ik in de beantwoording — of een belangrijke oorzaak niet ligt in het feit dat Schiphol een nieuw inchecksysteem heeft, een van de modernste efficiëntste inchecksystemen waardoor passagiers nu veel sneller geholpen kunnen worden. Die moeten vervolgens doorgeleid worden naar de marechaussee. Heeft de marechaussee haar capaciteit uitgebreid? Is zij wel voldoende ingespeeld op dat nieuwe inchecksysteem? Mij bereiken namelijk vaak geluiden dat het daaraan ligt en dat men zich nog niet aan die nieuwe omstandigheid heeft aangepast.

Staatssecretaris **Dijksma**:
Ik zie dat er heel veel geïnvesteerd wordt, ook door Schiphol, zoals denk ik net terecht werd gememoreerd, om op technisch gebied vooruitgang te boeken. Daar horen ook afspraken bij, waarmee je bijvoorbeeld gemakkelijker mensen uit EU-lidstaten of uit derde landen doorgeleidt. Daar wordt dus ook gezamenlijk aan gewerkt. Je ziet ook dat soms technische problemen in die systemen voor vertraging zorgen. Ik kan de heer Monasch nu niet zeggen hoe precies de afstemming tussen Schiphol en de marechaussee is — dat is voor een deel natuurlijk ook een onderwerp dat mijn collega aangaat — maar ik weet wel dat er heel veel overleg tussen de verschillende diensten en de directie van Schiphol plaatsvindt. Volgens mij gebeurt dat dus geregeld en ik kan me niet voorstellen — dat zeg ik alvast in reactie

op de heer Monasch — dat dit onderwerp, als dat zo'n groot probleem is, daar niet op de agenda zou staan. Daar ga ik van uit. Zo niet, dan zou dat wel moeten.

De heer **Elias** (VVD):
Soms is een incident een goede aanleiding om nog eens om ons heen te kijken en de vraag te stellen waar we nu eigenlijk staan. Het economische belang van Schiphol is gigantisch. Er zijn 65.000 directe banen en bijna 300.000 indirecte banen mee gemoeid, en een bijdrage van 26 miljard aan het bruto nationaal product. Het is trouwens goed om te horen dat de staatssecretaris aangeeft dat er geen concessies worden gedaan aan de veiligheid. Het is vervelend dat er daarom bij een incident een soort prop is ontstaan, maar dat kan, als je dat uitgangspunt hanteert, natuurlijk gebeuren.

Mijn vraag aan de staatssecretaris betreft de economische invalshoek. Blijft het economisch belang van Schiphol voor deze staatssecretaris leidend, als ervoor gezorgd wordt dat eventuele problemen zoals die zich nu hebben voorgedaan zo veel mogelijk worden voorkomen? Dat zit hem dan zowel in het punt van de heer Monasch over het gebruik van nieuwe systemen, als ook in de eventuele verschuiving in aantallen marechaussees. Kortom, het is het hele plaatje. Blijft voor de staatssecretaris daarbij het economisch belang leidend, naast uiteraard het veiligheidsbelang? Wil zij dat belang ook in het komende halfjaar, in de aanloop naar de notitie van week tot week in de gaten houden?

Staatssecretaris **Dijksma**:
Ik zal niet anders dan dat doen, want dat belang is heel groot voor de BV Nederland. Er is overigens ook nog een ecologisch belang. Dat nemen we ook de hele tijd mee. Die actieagenda komt overigens echt eerder dan pas over een half jaar. Dat is ook aan de Kamer toegezegd. Juist omdat we samen vinden dat de mainport kansen op groei verdient, zullen we er ook alles aan doen om dat een goede agenda te laten zijn.

De vergadering wordt van 14.51 uur tot 15.00 uur geschorst.